

Warszawa, 06-12-2024 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

XI.815.64.2022.DB

Pani

Małgorzata Lorek

**Prezes Zarządu Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**

ePUAP

Szanowna Pani Prezes!

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął sprawę zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępnych świadczeń ochrony zdrowia, w tym m.in. z zakresu ginekologii i położnictwa. W ramach postępowania wyjaśniającego Rzecznik prowadził korespondencję z Ministrem Zdrowia¹, w której wskazywał na główne problemy, z jakimi – w świetle skarg kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich – mierzą się kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnością, chcące skorzystać ze świadczeń opieki ginekologicznej i położniczej. Podstawową barierą w dostępności

---

¹ Zob. wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Minister Zdrowia z 19 września 2023 r. (znak: XI.815.64.2022.MWR/DB), dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-kobiety-niepelnosprawnosci-ginekologia-mz-odpowiedz> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.]; wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Minister Zdrowia z 8 marca 2024 r. (znak: XI.815.64.2022.DB), dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-kobiety-ozn-ginekologia-nerowne-traktowanie-mz-odpowiedz> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

tych świadczeń jest m.in. brak wyposażenia gabinetów w fotele ginekologiczne umożliwiające ich obniżanie, podnośniki służące do przesadzania na fotel oraz wagi krzeselkowe, najazdowe czy łożkowe.

Rzecznik Praw Obywatelskich posługuje się w tym zakresie dostępnymi powszechnie analizami, które pokazują skalę wyzwań w tym obszarze² – w Polsce tylko 154 gabinety ginekologiczne posiadają udogodnienie w postaci obniżanego fotela ginekologicznego, a 21 – podnośnik służący do przesadzania na fotel. Z kolei „wagi dostępne”³ według stanu na 6 lutego 2023 r. znajdują się w 67 placówkach.

W trakcie jednego z wydarzeń⁴, objętych honorowym patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich, uczestniczki debaty dzieliły się doświadczeniami testowania mobilnego dostępnego gabinetu ginekologicznego⁵, w których kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami mogły skorzystać m.in. ze świadczeń profilaktycznych z zakresu ginekologii w pobliżu miejsca swojego zamieszkania. W trakcie debaty wskazywano bowiem, że nawet obecnie funkcjonujące mobilne gabinety (m.in. mammobusy, cytobusy) nie są dostępne. Uruchomienie możliwości korzystania z mobilnych usług dostępnej ginekologii jest w opinii Rzecznika pomysłem wartym

---

² Analizy poczynione zostały przy użyciu internetowej wyszukiwarki gabinetów ginekologicznych przystosowanych do obsługi kobiet z niepełnosprawnościami prowadzonej przez Fundację Kulawa Warszawa, w której same pacjentki oznaczają gabinety realnie dla nich dostępne: <https://dostepnaginekologia.pl/lista/gabinety/?s=&eltdf-listing-search=&eltdf-search-order-by=date&eltdf-search-tag%5B%5D=194&eltdf-search-location=0> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

³ Zob. <https://dostepnaginekologia.pl/2023/02/06/wagi-dostepne-lista/> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

⁴ Konferencja „Dostępna ginekologia – jak rodzi się dostępność?”, która odbyła się 21 września 2023 r. (zob.: <https://dostepnaginekologia.pl/konferencja/jak-rodzi-sie-dostepnosc/> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

⁵ Możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji i badań ginekologicznych w mobilnym dostępnym gabinecie ginekologicznym była częścią kampanii „W kobiecym interesie”, zainicjowanej przez Gedeon Richter Polska; opis obecnej edycji kampanii dostępny pod adresem: <https://zdrowa-ona.pl/w-kobiecym-interesie-2024/> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

rozważenia, przy jednoczesnym założeniu, że byłoby to rozwiązanie tymczasowe, mające poprawić sytuację pacjentek z niepełnosprawnością w najbliższej perspektywie czasowej.

Jednocześnie Rzecznik Praw Obywatelskich zapoznał się z założeniami realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych programu „Dostępna przestrzeń publiczna” (dalej: „Program”), ze szczególnym uwzględnieniem Modułu D, który jest skierowany do samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej⁶ oraz spółek prawa handlowego utworzonych z przekształcenia samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, w których większościami udziałowcami jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, świadczące opiekę ginekologiczną, w tym opiekę prekonceptyjną, opiekę podczas ciąży oraz po porodzie⁷. Celem Programu – zgodnie z rozdziałem 5 regulaminu – ma być likwidacja barier technicznych, informacyjno-komunikacyjnych oraz wyposażenie w technologie wspomagające i urządzenia umożliwiające skorzystanie przez osoby z niepełnosprawnością z usług ginekologiczno-położniczych świadczonych przez podmioty lecznicze.

W związku ze wskazanymi wyżej założeniami Programu chciałbym zwrócić uwagę, że zawężenie grona potencjalnych beneficjentów Programu do szpitali, które łączy z Narodowym Funduszem Zdrowia umowa na udzielanie świadczeń ginekologicznych w szerokim spektrum (okres przed planowaną ciążą, w trakcie jej trwania, a także po porodzie) budzi wątpliwości Rzecznika co do liczby podmiotów, które spełniają wspomniane warunki formalne, a tym samym – które mogą wnioskować o przyznanie wsparcia. Wydaje się, że w konsekwencji znacznego zawężenia grona potencjalnych beneficjentów, dostępność świadczeń ochrony zdrowia z zakresu ginekologii i położnictwa może nie ulec poprawie oczekiwanej przez pacjentki.

---

⁶ Zgodnie z treścią pkt 1 lit. e regulaminu Programu - podmiotów leczniczych wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 799).

⁷ Źródło: <https://www.pfron.org.pl/o-funduszu/programy-i-zadania-pfron/programy-i-zadania-real/dostepna-przestrzen-publiczna/dokumenty-programowe/zmiana-programu/> [dostęp: 3 grudnia 2024 r.].

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pani Prezes z uprzejmą prośbą o odniesienie się do wskazanych wyżej kwestii. W szczególności proszę o poinformowanie, ile podmiotów skorzystało z Programu „Dostępna Przestrzeń Publiczna” w Module D i jakie projekty zostały zrealizowane, a także ile podmiotów leczniczych uzyskało dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych, informacyjno-komunikacyjnych oraz cyfrowych ze środków pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach innych programów. Będę również zobowiązany za wskazanie, czy znana jest Pani Prezes inicjatywa mobilnych, dostępnych gabinetów ginekologicznych oraz czy utworzenie programu, którego celem byłoby wdrożenie takiego rozwiązania było przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych rozważane.

Łączę wyrazy szacunku

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/